

DECIZIE

22 septembrie 2015

mun.Chișinău

**Colegiul Civil și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău,**

în componența:

Președintele ședinței
JudecătoriiN.Cernat
L.Bulgac și A.Pahopol

Grefierul

C.Postica,

Examinînd în ședință judiciară publică, în ordine de apel, cauza civilă pornită la cererea Asociației Obștești Centrul de Informații „Genderdoc-M” împotriva SRL „Pro Digital” privind recunoașterea pîrîtului responsabil de instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală și de injuria la adresa reclamantului, obligarea publicării scuzelor publice, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,-

a s t a b i l i t :

La data de 04.07.2014, reclamantul Asociația Obștească Centrul de Informații „Genderdoc-M”, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva SRL „Pro Digital”, solicitînd recunoașterea pîrîtului responsabil de instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală și de injuria la adresa reclamantului prin nemoderarea comentariilor de pe situl său <http://protv.md> ; obligarea pîrîtului să publice pe prima pagină accesată de vizitatori (pagina de start) a sitului său la adresa <http://protv.md>, scuze publice pentru reclamant și publicarea dispozitivului hotărîrii instanței pe marginea aceste acțiuni, unde să le păstreze timp de 3 luni; încasarea în beneficiul reclamantului a sumei de 225 600 lei, (echivalentul sumei de 12000 Euro), cu titlu de prejudiciu moral pentru instigarea la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală; cît și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că, la 13.05.2014, pîrîtul a plasat următoarea știre „Gay-ii din Moldova țin în secret locul paradei. Ce spun despre victoria Conchitei Wurst la Eurovision”. La finalul acesteia, a oferit vizitatorilor platformă pentru comentarii și exprimare de opinii, sub anonimat sau pseudonim. Unele din acestea comentarii, plasate pe site-i pîrîtului și nemoderate de acesta nu pot fi catalogate nici ca dezbateră publică a unui subiect de interes public, nici discuție civilizată, nici exprimarea opiniei în limitele libertății oferite de art.10 CEDO sau Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Menționează reclamantul, că a adresat pîrîtului anterior, în anii precedenți, mai multe scrisori în care a atenționat asupra necesității de a modera comentariile plasate pe paginile sale de internet, pentru că comentariile și declarațiile plasate sub protecția anonimatului și a pseudonimului incită la ură socială, umilesc și defăimează membrii comunității LGBT (lesbiene, gay, bisexuali, transexuali), nu contribuie la un dialog civilizat. Cu regret, însă pîrîtul a refuzat orice dialog cu reclamantul, ci dimpotrivă, a

continuat să plaseze „știri” despre „gay-ii din Moldova incitând persoanele la comentarii de ură. 148

Reclamantul se arată îngrijorat de însăși titlul și conținutul știrii publicate de pîrît: „Gay-ii din Moldova țin în secret locul paradei. Ce spun despre victoria Conchitei Wurst la Eurovision”, după care în text se indică fraze „spun ca nu le este frica, și, cu toate acestea prefera să se ascundă”, „care urmărește propagarea drepturilor homosexualilor”, „tradiționala defilare prin capitala a gay-ilor și lesbienilor”. Aceste exprimări nu sunt decît afișarea unui comportament de încurajare a discriminării față de persoanele cu orientare homosexuală. Această concluzie reiese clar din comentariile vizitatorilor, care se protejează prin anonimat și pseudonim în încercarea de a evita răspunderea pentru instigarea la ură și violență și discriminare față de persoanele homosexuale.

Afirmă reclamantul că, odată ce pîrîtul folosește sit-ul <http://protv.md> pentru răspândirea știrilor și informațiilor, oferind posibilitate vizitatorilor să plaseze sub anonimat și pseudonim în direct pe pagina sa de internet, comentarii ce contravin legii, lui îi revine și obligația de a modera discuția și comentariile afișate, astfel încît ele să nu se transforme în discurs de ură față de un grup social anume sau față de o anumită persoană. Consideră că ura îndreptată împotriva a comunității LGBT a fost motivată de presupunerile și exprimările din textul știrii pîrîtului.

Relevă reclamantul că, este indiscutabil faptul că în societatea moldovenească există homofobie (ură față de persoanele cu orientare homosexuală) larg răspândită care se revarsă în acțiuni infracționale și discriminare față de persoanele știute că sînt homosexuali sau care sînt presupuși a fi homosexuali. Această ură este, menținută și incitată în continuare prin resursele de internet precum cea a pîrîtului, care nu moderează declarațiile vizitatorilor paginilor de internet lăsând astfel să se creadă că declarațiile prin care se cheamă direct la violență și discriminare, prin care se înjură și se ofensează, cad în limita bunului simț și a libertății de exprimare.

Reclamantul afirmă, că, o astfel de poziție, prin prisma ostilității față de membrii comunității LGBT din societatea moldovenească, duce la marginalizarea persoanelor cu orientarea homosexuală existentă sau presupusă, și în final la distrugerea drepturilor acestor persoane. Astfel, e cazul reclamantului care a fost înjurat și ofensat de vizitatorii situ-lui ce-i aparține pîrîtului.

Consideră reclamantul că, declarațiile intolerante a pîrîtului în textul „știrii” prin care incită vizitatorii la discriminarea persoanelor homosexuale sau presupuse a fi homosexuale, precum și nemoderarea comentariilor abuzive plasate sub anonima și pseudonim, cad sub incidența art.17 al Convenției Europene care interzice unei persoane să abuzeze de drepturile sale distrugând astfel drepturile celorlalți membri ai societății. Discuțiile și comentariile purtate în „chat-ul” pîrîtului sunt ofensatoare și discriminatorii față reclamant. Cei care citesc și scriu în „chat”, văd incitarea pîrîtului, prin textul „știrii”, la acțiuni discriminatorii și exprimări de ură față de persoanele LGBT și față de cei ce susțin aspirațiile lor pentru egalitate, cum este reclamantul. O atitudine a pîrîtului iresponsabilă și nejustificată de libertatea cuvîntului și a exprimării, o libertate limitată de dreptul la demnitate umană, direct vizate de acest discurs de ură. Astfel, pîrîtul poartă răspundere exclusivă pentru instigarea la ură, violență și discriminare față de persoanele homosexuale pe sit-ul ce-i aparține și urmează a fi recunoscut astfel de instanța de judecată. Mai mult, acțiunile pîrîtului i-au

cauzat prejudiciul moral reclamantului care a fost înjurat la direct de vizitatorii „chat-ului” de pe <http://protv.md> doar pentru că este de orientare homosexuală. Reclamantul are dreptul la despăgubirea prejudiciul moral cauzat prin declarațiile homofobe, intolerante și pentru injuria la adresa sa pentru care se face responsabil pîrîtul.

Prin hotărîrea judecătoriei Rîșcani mun.Chișinău din 23 februarie 2015, acțiunea a fost admisă parțial, fiind dispusă a recunoaște SRL „Pro Digital” responsabil de instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare. homosexuală prin nemoderarea comentariilor de pe situl <http://protv.md>; obligarea SRL „Pro Digital” să aducă prin intermediul situ-lui său <http://protv.md> scuze publice reclamantului, pentru instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală prin nemoderarea comentariilor de pe situl <http://protv.md>; încasarea de la SRL „Pro Digital” în beneficiul statului suma de 200 lei taxa de stat și în beneficiul Centrului de Informații „Genderdoc-M” suma de 3 000 lei cu titlul de cheltuieli de asistența juridică. În rest pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Împotriva hotărîrii instanței de fond, în partea respingerii pretențiilor, la data de 27 februarie 2015, a depus apel Asociația Obștească Centrul de Informații „Genderdoc-M”, iar în partea admiterii pretențiilor, la data de 17 martie 2015, a depus apel SRL „Pro Digital”.

Ambele apeluri sunt depuse în termenul legal de 30 de zile prevăzut de art.362 CPC al RM.

În motivarea apelului Asociația Obștească Centrul de Informații „Genderdoc-M” a invocat, că, hotărîrea primei instanțe, în partea respingerii capătului de cerere privind repararea prejudiciului moral, contravine constatările făcute de instanță, obiectului litigiului și prevederilor legislației în vigoare, instanța incorect a apreciat dreptul apelantului de a cere satisfacție pentru înjurarea persoanelor LGBT, înjurare permisă de SRL „Pro Digital” pe pagina din internet sub protecția pseudonimului și a anonimatului.

Consideră apelantul eronată concluzia primei instanțe, cum că Asociația Obștească Centrul de Informații „Genderdoc-M” trebuia să epuizeze procedura prealabilă pentru injuriile ce i-au fost adresate, cît și concluzia instanței cum că Asociația menționată nu este împuternicită să reprezinte persoane fizice. La fel, prima instanță eronat a concluzionat,că „Genderdoc-M” pretinde la repararea prejudiciului moral care nu a fost probat și că obligarea pîrîtului să aducă scuze publice reprezintă o satisfacție echitabilă.

Menționează apelantul că, a prezentat instanței de fond Statutul Asociației Obștești Centrul de Informare "Genderdoc-M", Statut în care este menționat că organizația întrunește persoane fizice și juridice, inclusiv gay, lesbiene, bisexuali, transsexuali, acordă asistență juridică persoanelor, care au fost supuse discriminării din cauza orientării sexuale, are dreptul să reprezinte interesele membrilor Organizației în organele de stat și în alte organizații. Conform informației prezentate instanței de fond, apelantul are 20 de membri înregistrați și aproximativ 2000 persoane beneficiari de servicii acordate de apelant. Astfel, prin prisma prevederilor Statutului său, "Genderdoc-M" este împuternicit de toți membrii săi să califice drept injurioase cuvintele plasate pe site-ul pîrîtului și nemoderate de ultimul, să solicite constatarea responsabilității SRL „Pro Digital” pentru că a instigat la astfel de formulări, pentru că

14
a oferit spațiul său public pentru publicarea acestor injurii și cel mai important a protejat autorii injuriilor oferindu-le posibilitatea să le plaseze sub anonim și pseudonim în ziua de 13.05.2014 când a publicat "știrea" "Gay-ii din Moldova țin în secret locul paradei. Ce spun despre victoria Conchitei Wurst la Eurovision", dar și ulterior.

Mai invocă apelantul "Genderdoc-M" că, procedura prealabilă pentru injurii este un remediu iluzoriu, din motiv că injuriile nu au fost scrise de pîrît, ci de persoane necunoscute. Mai mult, "Genderdoc-M" niciodată nu a cerut constatarea responsabilității pîrîtului pentru injurii, aparte de acțiunile pîrîtului de instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală. "Genderdoc-M" a cerut recunoașterea responsabilității pîrîtului pentru o singură acțiune – instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală și de injuria la adresa apelantului prin nemoderarea comentariilor. Așadar, pîrîtul a instigat la injurii la fel cum a instigat la ură, violență și discriminare.

Relevă apelantul "Genderdoc-M" că, instanța de fond a făcut imposibilă executarea hotărîrii adoptate la caz, dispunînd obligarea pîrîtului doar să aducă prin intermediul sit-ului său <http://protv.mci> scuze publice reclamantului. Astfel, instanța de fond nu și-a motivat soluția de a retrage din pretenția reclamantului în forma în care a fost expusă la pct.3 al acțiunii, așa cum a făcut la separarea pretenției expuse în pct. 2 al acțiunii, ci doar a decis să excludă solicitarea publicării dispozitivului hotărîrii și să le păstreze timp de 3 luni pe pagina de internet. "Genderdoc-M" consideră hotărîrea ilegală și deficientă. Mai mult, instanța a "Genderdoc-M" de un remediu efectiv, contrar afirmațiilor ulterioare precum că este o satisfacție echitabilă doar obligarea la scuze publice.

Referitor la respingerea pretenției reclamantului privind încasarea de la pîrît a prejudiciului moral, apelantul a invocat că, concluzia instanței în această parte este nemotivată, deoarece instanța de fond urma să verifice în primul rînd standardele CEDO în domeniul reparațiilor pentru dauna cauzată prin instigare la discriminare, ură și violență împotriva persoanelor presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală, aplicându-le la direct în această speță, or, nivelul prejudiciului cauzat de instigarea la discriminare, ură, violență și injurii a pîrîtului față de persoanele știute sau presupuse ca fiind de orientare homosexuală depășește nivelul normal de supărare pe care îl resimte un om cînd este defăimat și egalat cu cele mai urîte practici omenești.

Referitor la pretenția privind încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică, apelantul "Genderdoc-M" invocă că instanța de fond nejustificat a diminuat suma acestor cheltuieli, de la 9926,05 lei la 3000 lei, constatare care vine în contradicție cu practica CEDO.

Apelantul SRL „Pro Digital” invocă că consideră hotărîrea primei instanțe nelegitimă și neîntemeiată, aceasta fiind o ingerință în drepturile ÎCS „Pro Digital” SRL, ingerință neprevăzută de lege, fără a fi elucidate circumstanțele importante ale pricinii și fără o motivare suficientă cu privire la temeiurile legale ale concluziilor instanței, or, legea nu prevede răspunderea proprietarului platformei virtuale/site-ului pentru comentariile vizitatorilor ce constituie instigare la ură, violență și discriminare.

148

Menționează apelantul SRL „Pro Digital”, că, prin răspunderea impusă de prima instanță acestui post de televiziune, se aduce atingere dreptului la libertatea de exprimare, drept garantat de art.10 CEDO, care presupune dreptul de a comunica și primi idei, precum și obligația de a purta răspundere pentru modul de exercitare a libertății de exprimare de către propria persoană, care include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Mai mult, prima instanță a adus atingere imaginii și a reputației profesionale a site-ului <http://protv.md> și a ÎCS „Pro Digital” SRL în fața publicului, care va considera că activitatea acestuia pe online este gestionată cu încălcarea legii și a drepturilor persoanelor. Prin urmare, răspunderea impusă ÎCS „Pro Digital” SRL de către prima instanță pentru comentariile vizitatorilor site-ului nu este prevăzută de lege, iar prima instanță nu a demonstrat contrariul printr-o motivare a corespunzătoare a concluziei sale prin norme juridice pertinente, fapt ce servește temei de casare a hotărârii.

A mai menționat apelantul SRL „Pro Digital”, că a implementat unele măsuri în vederea moderării instantanee a comentariilor vizitatorilor, cum ar fi instituirea unui filtru care să depisteze și să retragă cuvinte injurioase; exercitarea controlului de către un moderator care în măsura în care depistează comentarii plasate cu încălcarea legii, să le elimine. Însă, din motive obiective, este practic imposibilă moderarea instantanee a tuturor comentariilor plasate sub articolele publicate pe site, deoarece zilnic se plasează un număr mare de articole, și respectiv, site-ul <http://protv.md>, fiind unul notoriu și accesat activ, vizitatorii plasează un număr foarte mare de comentarii zilnic. Conținutul comentariilor care nu conțin injurii urmează a fi supus unei lecturi și analize mai riguroase pentru a se evalua conținutul său abuziv. Or, prin eliminarea nejustificată a comentariilor se încalcă dreptul de exprimare al vizitatorilor site-ului, precum și se diminuează interesul acestora de a accesa site-ul și de a participa la discuții publice. Prima instanță, însă nu a examinat aspectele ce țin de comportamentul și măsurile întreprinse de ÎCS „Pro Digital” SRL înainte și după plasarea comentariilor litigioase.

Consideră apelantul SRL „Pro Digital”, că, în lipsa unor norme pertinente din Legea privind asigurarea egalității cu privire la subiectul care urmează să poarte răspundere civilă pentru fapte discriminatorii, prima instanță urma să aplice la legislația civilă. Astfel, Codul Civil stabilește că cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. O altă persoană decât autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege. Deci, autorii comentariilor care lezează drepturile altor persoane urmează să poartă răspundere pentru caracterul ilegal și/sau abuziv al comentariilor sale.

Susține apelantul SRL „Pro Digital”, că instanța de fond, considerînd că ÎCS „Pro Digital” SRL se face responsabilă de instigare la ură, violență și discriminare prin nemoderarea comentariilor vizitatorilor site-ului, prima instanță a obligat ÎCS „Pro Digital” SRL să publice scuze prin intermediul site-ului <http://protv.md>. Aceasta, în pofida faptului că Legea privind asigurarea egalității, în temeiul căreia prima instanță a recunoscut ÎCS „Pro Digital” SRL responsabilă pentru fapte de discriminare, nu prevede o astfel de sancțiune/măsură la care poate fi obligată persoana care s-ar face

responsabilă de fapte de discriminare. Obligația de a aduce scuze publice este prevăzută doar de Legea cu privire la libertatea de exprimare, care, după cum este remarcat însăși prima instanță, nu este aplicabilă în speță.

În instanța de apel reprezentantul apelantului Asociației Obștești Centrul de Informare "Genderdoc-M" - Doina Ioana Străisteanu, a susținut apelul declarat de "Genderdoc-M", din motivele invocate în cererea de apel și respingerea apelului declarat de obligat ÎCS „Pro Digital” SRL ca neîntemeiat.

Reprezentantul apelantului ÎCS „Pro Digital” SRL, - avocatul Roșca Vladislav, a solicitat admiterea apelului declarat de ÎCS „Pro Digital” SRL, din motivele invocate în cererea de apel și respingerea apelului declarat de "Genderdoc-M", considerându-l neîntemeiat.

Judecând apelurile, verificând argumentele invocate, audiind participanții la proces și analizând materialele pricinii, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră apelul declarat de Asociația Obștească Centrul de Informare "Genderdoc-M" neîntemeiat și pasibil de respingere, iar apelul declarat de ÎCS „Pro Digital” SRL instanța de apel îl consideră întemeiat și pasibil de admitere, cu casarea hotărârii instanței de fond, în partea în care acțiunea a fost admisă, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii și în această parte, în rest hotărârea primei instanțe, în partea prin care pretențiile au fost respinse de menținut.

La această concluzie Colegiul a ajuns, reieșind din următoarele rațiuni.

În conformitate cu art.385 alin.(1) lit.c) CPC, instanța de apel după ce judecă apelul este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

Concluzia instanței de fond vizavi de temeinicia pretențiilor înaintate de Asociația Obștească Centrul de Informare "Genderdoc-M" privind recunoașterea pîrîtului responsabil de instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală, Colegiul o consideră greșită, deoarece contravine circumstanțelor de fapt stabilite, rezultă din aprecierea incorectă a probelor administrate și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Așadar, reclamantul Asociația Obștească Centrul de Informații „Genderdoc-M”, pretinde, că postul de televiziune SRL „Pro Digital” se face vinovat și urmează să răspundă față de reclamant, prin scuze publice și achitarea compensației morale, pentru nemoderarea comentariilor vizitatorilor sit-ului <http://protv.md>, comentarii făcute la știrea plasată de către pîrît la data 13.05.2014 cu următorul conținut „Gay-ii din Moldova țin în secret locul paradei. Ce spun despre victoria Conchitei Wurst la Eurovision”. Consideră reclamantul, că, prin oferirea la finalul acestei știri a platformei pentru comentarii și exprimare de opinii, sub anonim sau pseudonim, pîrîtul este responsabil pentru nemoderarea comentariilor cu conținut de instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală și de injuria la adresa Asociației Obștești Centrul de Informații „Genderdoc-M”, or, în opinia reclamantului, comentariile respective nu pot fi catalogate nici ca dezbateri publice a unui subiect de interes public, nici discuții civilizate, nici exprimarea opiniei în limitele libertății oferite de art.10 CEDO sau Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Instanța de apel consideră, că pretențiile înaintate de Asociația Obștească Centrul de Informații „Genderdoc-M” față de postul de televiziune SRL „Pro Digital”

sunt lipsite de suport legal, iar normele de drept pe care reclamantul își întemeiază acțiunea, și anume prevederile Legii privind asigurarea egalității, dispozițiile art.1, 2, 3(1), 10-16 Cod civil, nu sunt relevante la caz, deoarece normele legale enunțate nu prevăd răspunderea proprietarului platformei virtuale/site-ului pentru comentariile vizitatorilor. Inaplicabilă la caz este și Legea cu privire la libertatea de exprimare, or, nici această lege nu conține prevederi din care ar rezulta răspunderea proprietarului site-ului pentru comentariile terților care conțin instigare la ură, violență și discriminare.

Astfel, în lipsa normelor de drept material care ar statua răspunderea proprietarilor sit-urilor pentru comentariile făcute de vizitatorii respectivelor sit-uri, nu există careva temei legal de admitere a acțiunii. Respectiv, nu există temei de încasa de la pîrît în beneficiul reclamantului a despăgubirilor morale.

Colegiul reține ca incontestabil faptul, că toate comentariile plasate pe platformele de comentarii a sit-urilor nu trebuie să fie cu conținut de instigare la ură, violență și discriminare față de alte persoane, inclusiv și cele orientare homosexuală, iar modul de exprimare trebuie să fie unul inteligent și să nu conțină expresii vulgare și injurioase, însă consecințele comentariilor, indiferent de conținut și forma de exprimare, nu pot fi suportate de proprietarii sit-urilor.

Cu atît mai mult, comentariile care au generat acest litigiu au fost șterse de către pîrît de pe sit la un scurt interval de timp.

Pornind distinct de la cele expuse, în conformitate cu prevederile art.385 alin.(1) lit.c), art.390 CPC al RM, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

DECIDE:

Respinge ca neîntemeiat apelul declarat de Asociația Obștească Centrul de Informare "Genderdoc-M".

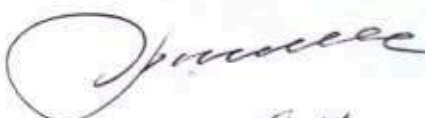
Admite apelul declarat de „Pro Digital” SRL.

Casează hotărîrea judecătorei Rîșcani mun.Chișinău din 23 februarie 2015 în partea prin care a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Centrul de Informații „Genderdoc-M” și s-a dispus recunoașterea SRL „Pro Digital” responsabil de instigare la ură, violență și discriminare față de persoanele presupuse sau știute ca fiind de orientare homosexuală prin nemoderarea comentariilor de pe situl <http://protv.md> și obligarea SRL „Pro Digital” să aducă scuze publice reclamantului prin intermediul situ-lui său <http://protv.md>, cît și în partea prin care s-a dispus compensarea cheltuielilor de judecată, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri prin care se resping ca neîntemeiate capetele de cerere nominalizate.

În rest, hotărîrea instanței de fond, în partea respingerii pretențiilor, se menține.

Decizia este definitivă, cu drept de recurs în Curtea Supremă de Justiție a RM în termen de două luni.

Președintele ședinței

 N.Cernat

Judecătorii

 L.Bulgac

 A.Pahopol

COPIA CORESPUNDE
ORIGINALULUI
JUDECĂTOR: BULGAC L.